

ВЕШТАЧКО САЋЕ.

Од **зајамчено** правог, чистог, природног, пчелињег воска, на американском строју зготовљено са врло прецизним дубоким ћелицама и у свакој величини 1 кг. Дин. 52- Послат ми чист восак (без талога) израђујем у вешт. саће 1 кг. за Дин. 7- (у цени урачуната је и десинфекција воска) или га пак замењујем и за 1 кг. чистог воска дајем 80 дкг. вешт. саћа.

Пажња! Да се не би са вешт. саћем, разне пчелиње болести, нарочито пчелиња куга (*bacillus alvei*) пренашале и шириле, восак, пре израде у вешт. саће десинфицирам. Стога је моје саће од сваке заразе просто, и ја га цењеним друговима пчеларима најтоплије препоручујам.

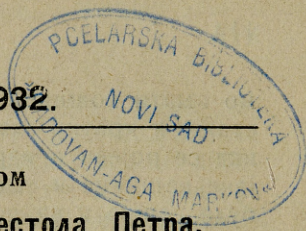
О каквоћи мога саћа изволите се уверити.

Разашиљем! Праве „банатске“ ројеве и оплођене матице. „Експрес“ Мудрохов апарат је најидеалнија справа за прихрањивање пчела. Апарат је подесан са сваку кошницу.

Ценовник на захтев шаљем бесплатно.

АНДРИЈА МУДРОХ, пчелар
НОВИ САД. Водникова бр. 8.

У Земуну, 1. Август 1932.

Под високом заштитом
Њег. Краљ. Вис. Наследника Престола Петра.

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број	Излази једанпут месечно Уредник: КОСТА СЕПЕРОВАЦ вероучитељ грађанске школе.	Година XXIX.
8.		

Главна паша и истресање меда.

У многим крајевима у августу има бела босиљка и тада пада главна паша.

Ако главну пашу дочекамо са добрим и јаким кошницама, а повољно је време и биље је медовито, тада имамо доста посла око вађења и истресања меда. А ко дочека главна пашу са slabим или изројеним кошницама задовољан је, што пчеле скупе меда за себе, а о истресању меда ни говора нема. Ма да има цвећа, то цвеће не мора бити медовито, јер има више фактора, који утичу на медовитост биља. Дакле главна паша може оманути, нпр. 1921. год. било је доста белог босиљка, али није био медовит, јер је настала јака жега и суша, цвет је изгледао као ошурен и завенут.

Рационално пчеларство састоји се у томе, да на пчелињаку имамо увек добре и јаке кошнице, које ће и на краткој паши сабрати меда не само за себе него и за пчелара. У пчеларство уложени трошак и труд да се награди мора-

мо имати кошнице способне за сабирање меда, које су у стању и кратку главну пашу искористити. У slabим годинама, кад се ројеви и изројене кошнице једва одржавају, добре и јаке кошнице и тада нађу довољно хране за себе а кадгод буде нешто и за пчелара, да награде његову пажњу и труд. Не смемо дозволити, да нам се кошнице пред главну пашу изроје, него морамо ројидбу спречавати и задржавати, да се роје тек при концу главне паше. Спречавање ројидбе није лак и једноставан посао, ту треба имати знања и вештине, а кад једанпут наступи нагон за ројидбом, тада је тешко ројидбу спречити. Ројидбу треба спречавати раније ограничавањем трutowског легла, вађењем легла за појачавање слабих кошница, ограничавањем легла, давањем вештачког саћа и т. д. Кад наступи главна паша, кошнице треба да су у најбољој снази, јер само добра и јака друштва у стању су главну пашу искористити.

Кад пчеле ћелице напуне медом, тада их затварају вoском. Мед у затвореним ћелицама је зрео и постојан. Једни пчелари кажу, да је само поклопљени мед зрео за истресање, а непоклопљени мед не треба истресати јер није зрео и хоће да се поквари; а други пчелари кажу, кад је $\frac{2}{3}$ саћа са поклопљеним медом можемо без опасности и непоклопљени мед истресати. Не можемо чекати, да пчеле све ћелице са медом поклопе, јер тада би морале пчеле да изгубе, што немају места где ће мед оставити. Кад видимо, да је кошница пуна и има поклопљеног меда приступамо истресању поклопљеног и непоклопљеног меда, и тај се мед не квари. Само непоклопљени мед не треба истресати јер још није зрео за истресање. Мед је хидроскопичан т. ј. упија влагу из ваздуха, а незрео мед је јако течан, а упијањем влаге постаје воден па може ускиснути. Али кад су сви оквири пуни меда и већина ћелица је затворена, то је знак, да је мед зрео и да се може истресати.

Неке медове не смемо чекати да пчеле ћелице затворе, морамо их истресати пре него што пчеле $\frac{2}{3}$ ћелица поклопе, јер је мед густ и брзо се ушећери, па се тешко истреса. Ушећерени мед не можемо истресати, него морамо дати пчелама да га потроше. Ушећерени мед у саћу пчеле не могу без воде употребити. Ако пчеле узимимо на меду који се брзо ушећери тада пате од жеђи, поболу се од срдобоље или поред меда у кошници помру. Брзо се ушећери мед од горушице, репице, медљике и т. д. зато се раније истреса и не чекамо да га пчеле поклопе. Овај мед мора се у јесен истрести, ако немамо доброг течног меда (нпр. багреновац, липовац, босиљковац) узимићемо пчеле на шећеру.

При истресању меда морамо бити пажљиви, не смемо бити себични и грабљиви, јер наш егоизам може кошнице упропастити. Не смемо сав мед из кошнице вадити, у кош-

ници треба оставити доста меда, као да ће сутра зима настати, само сувишак се истреса. Ако паша пресече, а ми смо сав мед истресли, тада пчеле могу гладовати и легло избавити или морамо их прихрањивати. А лакше је и боље је у кошници оставити доста меда него доцније прихрањивањем исти мед вратити у кошницу.

Саће из кога смо мед истресли поново вратићемо кошницама. Ако је медовито и паша дуже траје из једног саћа можемо више пута мед истресати. Ако не истресамо мед пчеле ће сво саће напунити и затворити, а чим изађу пчеле из ћелица, пчеле ће и те ћелице у плодишту медом напунити, да их матица не може залећи, па ће се легло умањити, а друштва ће ослабити, јер мали прираст младих пчела не може накнадити губитак пчела на паши.

Пуно саће треба водити и мед истресати, јер кад истресамо мед пчеле су вредније. При истресању меда треба узимати само саће са медом, па ће наш мед бити чист и светао. На доброј паши више пута принуђени смо истресати и саће са леглом, да матица има више празних ћелица за ношење јаја. Тада може се истресати саће са затвореним леглом и јајима, јер затвореном леглу истресање не штоди, а јаја су за дно ћелице прилепљена и не могу испасти. Отворено легло не сме се истресати, јер из ћелица испадају црвићи и млеч. Кад кроз сито цедимо мед црвићи остану у сити, али млеч се са медом помеша и квари лице меду. Саће с отвореним леглом не сме се истресати прво што се квари мед, а друго тиме штодимо развијању пчелињег друштва.

Оквире са медом треба однети у просторију, где ћемо мед истресати. Поклопљени мед пчеларским ножем или виљушком отворићемо и оквир ћемо у истресаљку метнути. Да се мед лакше отвара треба нож или виљушку држати у једном лончићу са врућом водом. Да се боље мед истреса, треба горњу страну оквира доле окренути у истресаљци. Истресаљку треба лакше окретати, да се саће не ломи, а старије саће може се мало брже окретати. Кад из једне стране мед истресемо окренућемо другу страну, а сад већ можемо брже окретати. Кад истресемо другу страну добро је саће поново окренути и још једном прву страну истресати, а сад можемо брзо окретати, да заостали мед лепо истресемо. Истрешено саће треба водом попрскати и исти дан у кошницу вратити.

На доброј паши можемо мед истресати у средини пчелињака, пчеле нам неће досађивати, кад је у пољу медовито и не осврћу се на нас. Ако приметимо, да пчеле наваљују, на мед значи, да је паша мало устукнула или да целог дана није медовито. Ако пчеле јаче наваљују значи, да је паша

пресекала, престала, одмах треба престати с истресањем меда, да неби изазвали туђице.

Мед треба кроз сито процедити, да у њему нема отпадака воска ни труња, јер само чист и светао мед подиже углед пчелару.*)

Ст. Милановић.

Витомир Јовановић

Криза наше оригиналне стручне пчеларске књижевности.

(Наставак)

Овом ћемо приликом поновити и оно што смо раније рекли о А. С. Буткевићу, као узорном уреднику пчеларског листа:

„Као писац и уредник пчеларског листа „Опитнаја па-сека“, А. С. Буткевић се у свима приликама држао начела:

Изложити своје погледе и своје поступке у односном предмету; затим навести мишљење других ауторитета са нарочито видним истицањем супротних гледишта у разматрању тог предмета у практичном погледу да би привукао пажњу свију пчелара.

Ово се његово начело огледа у његовом листу и његовим књигама. Буткевић не воли ону неплодну полемику којом се ките ступци оних пчеларских листова који немају довољно стручног градива.

Као стручни пчеларски писац Буткевић уме да издвоји градиво за почетнике пчеларе и оне пчеларе који у опште не могу своје пчелињаке довести до потребне висине у практичном и научном погледу, од систематског градива за старије, способне и интелигентне пчеларе. Његово систематско градиво проткано је аналитичко-критичким мислима: **Зашто овај посао на пчелињаку треба радити овако и ако се он може урадити друкчије? Зашто је овај метод рада бољи од других метода за пчеларе ширег образовања? Зашто се послови на пчелињаку у разним климатским крајевима донекле разликују?**

У размишљању о вредности и плодности рада наших пчеларских писаца долазе нам на мисао ове речи Самојила Смајлса:

„Ми хоћемо у животу да видимо дела а не вечито спремање

*) После овога чланка можда ће нас г. уредник „Пчелара“ прогласити нерационалним. Пошто сваки пчелар жели да има чист мед поједине врсти н. пр. багреновац, босилковац и т. д. а не мешовити мед, стога препоручујемо нашим пчеларима да истресају мед кад је $\frac{3}{4}$ сата затворено, јер боље је да имају чист босилковац у августу него да у септембру буде мешовити са медљиком. И „Украјински пасичник“ препоручује пчеларима, да истресају мед по сортама и да назначе какове је врсте, јер мешани мед има мању цену.

за рад. Сасвим је природно што ми више ценимо човека, који иде најкраћим путем свом одређеном циљу, него ли онога, који нам прописује како треба ово или оно да се уради, и у лепим фразама говори, како ће и он то урадити. Речи без дела јесу клевет празнога млина.“⁸⁾

VII

Наша је култура у изграђивању. Наша је пчеларска књижевност још у повоју. У привреди и техници ми смо ђаци запада, јер нам је Америка делако „од срца и очију“ Ми морамо нашу сиромашну пчеларску књижевност помоћи преносом одабраних дела из стручне књижевности наших учитеља Француза, Немаца, Енглеза, Руса и Амариканаца. Ми се морамо користити знањем, које су наши учитељи деценијама истраживали и сређивали да би га утврдили као научну знаственост. И наставити оданде где су они стали. Ми се морамо користити стручном преводном књижевношћу.

Узмимо на пример руске пчеларске писце. Њихова данашња пчеларска књижевност је врло богата, плодна и ваљана. Руси имају оригиналних дела каквих нема ни једна пчеларска књижевност. Њихова „Библиотека практичког пчеловодства“ под уредништвом професора Н. М. Кулагина, заслужује да се назове **класичном**. Она је у истини енциклопедија најнапреднијег пчеларства. Па ипак Руси своју оригиналну пчеларску књижевност допуњују преводима из немачке, француске и американске књижевности. Превели су целокупна дела Цандерова, Лангстротова, Даданова и Рутова. Превели су поједина дела Филипсова, Пере-Мезенова, Аткинс-Гокинсова, а преводе и поједине омање списе о напредовању пчеларске науке и технике у целом свету. У ту сврху прате и све напредне пчеларске листове других народа. Дотле се и дела њиховог **класичног мајстора пчеларства А. Н. Брјуханенка** преводе на скоро све европске језике. Тако је код напредних пчеларских вођа и организиција. . . . А код нас? . . . Пре неку годину један наш пчелар на годишњој скупштини пчелара предложио је, да се одабере и преведе из стране стручне књижевности једно од најбољих дела о пчеларству. Предлог је одбачен ма да је потицао из оправдане побуде да се помогне наша сиромашна оригинална пчеларска књижевност, да се има ваљан и потпун уџбеник из пчеларства. Предлог је одбачен као да се из те средине могло дати боље дело, него што су га дали инострани пчеларски стручњаци. Након тога би се запитали: Да ли је и ово „мишљење и уверење“ стандардизовано, то јест да ли се остало на томе

8) С. Смајлс: Штедња. Превео Мил. Павловић Београд, 1922. ст. 130.

да не треба преводити. . . . Све се мења па се и ово одмах променило.

Оно што је јуче било добро код идејног пропагатора „стандардизације изједначења мишљења и уверења“ данас не ваља. Тако, колико јуче ваљао је пчеларски уџбеник Мите Станковића; а кад је он успео да се појави у другом издању он не ваља. Јуче по њему није требало преводити, а данас не само да треба преводити но и бранити потребу преводјења.

И десило се да је баш из организације, која је одбацила предлог на скупштини да се избере и преведе из стране књижевности једно ваљано и потпуно дело о пчеларству, убрзо издао превод једне илустроване књижице, као упута за одгајивање матица на велико за трговачке сврхе. Појава овог преведеног упута одјекнула је међу напредним пчеларама. За посматраоца развоја наше стручне пчеларске књижевности карактеристична је једновремена појава ове књижице са другом књижицом, брошуром, којом се пропагира изједначење мишљења и уверења и унифицирања метода у пчеларењу. Карактеристично је, јер се у упуту за одгајивање матица, ма и површно, излажу многи методи и планови. (Желели би да нам преводилац објасни, шта је у овом упуту план а шта метод, јер се у излагању текста та разлика не запажа. Или је ово стварно изражај неизједначености терминологије у времену кад се прво предлаже изједначење „мишљења и уверења.“)

Најзад смо се у овоме споразумели: **Треба преводити.** Треба преводима помоћи нашу сиромашну пчеларску књижевност. . . . **Али треба зидати од темеља а не од оцака.** Треба нашем пчеларству пружити потпуно дело о пчеларству. Таква су дела: А. Алфонсуса: „Lehrbuch der Bienenzucht“ од 1929. године; А. Н. Брјуханенково „Пчеларство“; И. И. Кораблевљев „Учебник пчеловодства“; В. С. Рајсковљево „Прамисловое пчеловодство“; А. Ф. Кунаховића „Промисленное пчеловодство“; Камила Дадана „Систем Дадана у пчеларству“; Герстунгово „Der Bien und seine Zucht“; Рутова „Енциклопедија пчеларства“ (са енглеског), Е. Аткинс и К. Гокинсово „Современие приеми успешного пчеловожденија (или још боље са оригинала на енглеском) и А. Perret-Maisonneuve: L' Apiculture intensive et l' élevage des Reines“.

Наставиће се

ОБЈАВА.

Српска Пчеларска Задруга у Руми, одржаће дана 13, 14 и 15 августа, и затим 27 и 28 августа о. г. пчеларски течај у Руми у школи Краља Петра I.

Мали пчелар - „Миле“!

Ја постадох, пчелар мали —
Па ме зато, свако хвали! —
А пчелица, моја мала —
Ђупу меда, мени дала! —

Поред меда — пчела ствара,
За „коладу“, још и пара! —
Од пчеларског, мога рада,
Мени следи и награда,

И то „прва“ — баш по реду, —
На изложби, моме меду! —

Чекам сада — ја „диплому“ —
Као украс — моме дому —

Чекам жељно — с' дан' на дан' —
Да ми пошље — „чика Бан“!

Алексинач.

Саставио: МАРЈАН Ж. СТОИЉКОВИЋ, пчелар.

Поводом чланка г. Миливоја Бугарског „Брашно као замена цветнога прашка“.

Изгледа ми да г. Бугарском није познато да има врло велики број пчелара који су мишљења да се цветни прах може замењивати брашном. Али има и велики број пчелара који не мисле тако. Овде бих могао навести много примера за једно и за друго мишљење, али то нећу чинити овога пута. То ћу оставити за доцније, док не видим шта ће г. Бугарски рећи на ово.

Г. Бугарски мисли да је направио неки сасвим нови оригинални експеримент. Он некако гордо пише ове мисли: „Ја се клањам науци, а особито физици и хемији, али су ме оне научиле као ђака, да се атом не може делити, а да нас га радијум разбије уз ослобађање огромне енергије. Тако ће можда ускоро други хемичари уз помоћ практичних пчелара испитати млеч, а не брашно, створен употребом брашна, те потврдити и научно, што се овим експериментално, доказује.“

Г. Бугарски, наиме, експериментално доказује да брашно може заменити цветни прашак. Он каже да је у пролеће ове године преместио једно пчелиње друштво из кошнице у којој је боловало од срдоболе, у кошницу у којој је било празно саће без капи меда и без мрвице прашка у ћелијама. У новој кошници пчеле су биле прихрањиване чистим багреновцем, разблаженим водом. Кошница је била затворена да пчеле не би однекуда доносиле цветни прах.

Сутрадан је он изложио кутију са паприком и брашном од граха и мало меда. „Већ после пола часа пчеле су живо односиле брашно и паприку изложену на пригревици у близини пчелињака, док је снег покривао унаоколо сву башту. У кошници, која је служила за експеримент, пчеле су такође живо уносиле брашно и паприку“. Пети дан је г. Бугарски прегледао кошницу и поново дао меда и загрејао. „Матица је пронела, и око легла било је већ прашка од брашна као и венац бистра меда.“

Резултат овога експеримента био је тај, да су у априлу (почевши од 10. априла) добивене младе пчеле, за које г. Бугарски мисли да су отхрањене млечом „створеним у лабораторији пчелиних органа употребом брашна у место цветног прашка.“

Тако мисли г. Бугарски.

1. А зашто г. Бугарски није уклонио све оне пчеле, које су се налазиле тада у доба старости, кад им је биолошки било могуће производити млеч из главених и других жлезда?

2. Зашто г. Бугарски није центрифугирао мед багреновац, јер у багреновцу, као и у сваком другом меду, ма како он био чист, има извештан проценат зрнаца цветног прашка?

3. Зашто г. Бугарски није цело време држао кошницу затворену, што се не види јасно из његовог писања?

То су три главне ствари на које г. Бугарски није обратио довољно пажње, те с тога његов експеримент ни најмање није меродаван.

А да његов експеримент није ни оригиналан, овде ћу навести за овај пут само један цитат у оригиналу:

„In gänzlicher Ermanglung von natürlichem Pollen kann man auch Ersatzstoffe den Bienen bieten. Es eignet sich dazu jede Getreideart, aber für stark aromatische zeigen die Bienen doch eine Vorliebe, besonders eignet sich Erbsenmehl; man kann auch eine Mischung von Erbsenmehl und feinem Roggen- oder Weizenmehl verfüttern. Man streut es in leere Bienenkörbe oder Kästen und stellt sie an leicht erreichbare und leicht auffindbare Plätze. Mehr noch empfiehlt es sich, die Körbe mit groben Hobelspänen zum Teil zu füllen und darauf das Mehl zu streuen. Man stelle die Körbe nur während der wenigen sonnigen Mittagsstunden auf und streue nicht mehr als den ungefähren Tagesbedarf ein. Um die Bienen an die Stellen zu locken, stellt man gleichzeitig in einen oder zwei der Körbe Futterteller mit etwas Honig, die nach kurzer Zeit, sobald sie von den Bienen entdeckt sind, wieder entfernt werden können.“

„Hat man im Garten recht viele Krokusse, so kann man das Mehl mit einem Löffel in deren Blütenkelch füllen, wo es von den Bienen am leichtesten entdeckt wird.“

„Man kann das Mehl auch mit Honig oder Zuckerlösung zu einem Teig vermischen und im Stock verfüttern, indem man es in alte Drohnenwaben knetet und darin den Bienen zuhängt. Oder man füllt den Teig in Fütternäpfe und stellt sie ins Brutlager.“

„Sobald die Natur frischen Pollen bietet, werden die Ersatzstoffe, von den Bienen verschmäht.“

(Heinrich Thie's Handbuch des praktischen Wissens für Bienenzüchter, S. 271.—272. 1925.)

Ево још једног интересантног примера. Др. А. Ниммер је затворио у једну празну просторију (у стаклару ботаничке баште у Erlangen-у) два пчелиња друштва. Држао их је при температури од 15—18°C. Једно друштво је било **потпуно без цветног праха и без меда**. Да би живело, Ниммер га је хранио чистим раствором шећера. Друго друштво је имало своју нормалну зимницу. Експеримент је вршен почетком јануара.

Кад се после неког времена у оба друштва развило легло, Ниммер је узимао на преглед пчеле хранитељице, као и старије ларве, из оба друштва, па је нашао да су пчеле

хранитељице, као и ларве, из нормалног пчелињег друштва имале у цревима цветног праха, док пчеле и ларве из огледног друштва нису имале ни најмање цветног праха. Будући да се легло развијало у оба друштва, то Ниммер закључује да су пчеле хранитељице огледног друштва на рачун своје резерве у беланчевинама отхрањивале легло, упркос потпуном присуству цветног праха.

(Erlanger Jahrbuch für Bienenkunde, S. 70.—71. 1927.)

Физиолог А. Коч на једном месту, где опширно говори о прихрањивању пчела брашном, млеком, јајима и т. д., каже овако: „Mehl wird bekanntlich dann, wenn in der Natur kein Pollen zur Verfügung steht, von den Bienen gehösel, eingetragен und auch als Nahrung aufgenommen.“

(Erlanger Jahrbuch f. Bienenkunde, S. 330. 1925.)

Мислим да је за овај пут доста поводом чланка г. Бугарског.

Пч . . ар.

Милан Вић. Поповић, Јечевница
свештеник и пчелар.

„Извођење нових пчелињих друштава путем вештачког ројења“.

(Поводом чланка г. Јовановића. „Пчелар“ 1932 број 7 и 8)

У овом чланку г. Јовановић вели да стандард кошница, са једнаким плодиштем и медиштем, има преимућство над свима осталим системима кошница и за извођење вештачког ројења пчела. Тамо се вели:

„Други или горњи спрат кошнице овога система служи у ово доба године као медиште, које је од доњег спрата или плодишта одвојено решетком која матици спречава из плодишта у медиште. С тога у горњем спрату (медишту) нема легла.“

„Кад се хоће да изведе ново пчелиње друштво или рој онда се из доњег спрата (плодишта) пренесе један оквир са младим отвореним леглом¹⁾ са пчелама на њему, пазећи при томе да се на њему не пренесе матица, а на његово место доле у плодишту стави се оквир са таблом вештачког саћа²⁾. Потом се уклони решетка између доњег и горњег спрата, а место ње стави покривна даска без решетке, а на горњем спрату отвори лето. Старе пчеле повратиће се у доњи спрат, а у горњем спрату остаће младе пчеле, које се неколико дана морају прихрањивати и појити ражиђеним

1) Боље са пчелињим јајима, јер ће изаћи боље матице.

2) А ако је било пуно медиште саћем, шта ћемо за оним сатом на чије смо место метнули сат са младим леглом?

медом. Оне ће, пошто немају матице, из додатог им легла извести себи младу матицу.“

Дакле, г. Јовановић вели да ће се помоћу ове кошнице најлакше извести вештачко ројење, а међу тим овим начином вештачко ројење ништа није лакше од извођења у осталим кошницама положеног у усправног система. Ево због чега:

а) Прво треба скинути медиште и метнути га на неко друго место, док у плодишту будемо нашли подесан сат са пчелиним леглом (јајима), из којег ће пчеле однеговати себи матицу, неће ли нам правити сметњу оне пчеле, које су навикле да улазе на лето од медишта³⁾ при свом повратку са паше када исто на свом месту не буду нашле.

б) Г. Јовановић вели, да ће се све старе пчеле повратити из медишта у плодиште а у медишту остати само младе пчеле. Међу тим, нити ће се све старе пчеле из медишта повратити у плодиште, нити ће све младе пчеле бити у медишту када смо метнули покровну даску и одвојили горњи спрат од доњег, јер како се младе пчеле налазе више у плодишту отхрањујући ново легло, то ће их онда у више случајева остати више у доњем спрату (плодишту) него ли у горњем, због чега ће нам горњи спрат остати са мање младих пчела, услед чега ће вештачки рој бити слаб. Поред тога, у оном одељењу биће више пчела на чије су лето пчеле навикле излетати на пашу и улазити при повратку са паше.

Прављење вештачког роја овим начином само са једним сатом младог пчелињег легла неће бити добро ни с тога, што све пчелиње легло остане у доњем спрату (плодишту), а међу тим вештачки рој треба да га добије, јер би у противном вештачки рој, чекајући извођење младе матице, њено оплођење и њен почетак размножавања пчелињег друштва, сасвим ослабио, када у његовом саћу не би имало пчелињег легла да га постепеним излажењем оснажује.

в) Зар се не треба бојати, да кад горњи спрат буде добио младу матицу, да она неће при свом повратку са паше погрешити и ући у доњи спрат, пошто горњи спрат стоји над доњим и пошто су њихова лета једно над другим близу и у једном правцу, и неће ли је пчеле у том случају убити, кад оне имају своју матицу?

г) Даље, г. Јовановић вели: „да вештачко ројење треба изводити по завршетку паше од багрема, липа и ливадског биља, што бива у току месеца јула.“

Питање је: од чега ће се развити вештачки рој, кад је багрем, липа и ливадско биље у многим крајевима главна паша за пчеле? Неће ли он остати без дограђеног саћа и

3) Подразумевамо, да чим је стављено медиште на плодиште да је требало његово лето бити отворено ради лакшег уношења меда у исто.

без потребног меда за зимну исхрану, који је пчелама потребан? Поред тога, зар неће вештачки рој ући врло слаб са пчелама у зиму, кад се зна, да у оскудици пчелине паше, пчеле слабије хране матицу те она смањује носиво јаја у саћу. Исто тако, неће ли онда и старка коју смо вештачки ројили остати без довољне количине меда и потребном количином дограђеног саћа и ући и она слаба са пчелом у зиму.

Дакле, ако се хоће и жели, да како старка коју смо ослабили вештачким ројењем, тако и ново образовани вештачки рој буду добри т. ј. да могу изградити додатне табле вештечког саћа, да се могу довољно развити са пчелом и попунити своје кошнице и да их могу снабдети потребном количином меда, вештачко ројење пчела треба преузимати на неколико дана пре главне паше, а до тога времена сваки пчелар треба да се стара, да су те кошнице које се мисле вештачки ројити способне за вештачко ројење т. ј. да су попуњене и добро снажне са пчелом. По свршетку главне паше, вештачко ројење не треба преузимати, јер ће сви ројеви заћи слаби пчелом и медом у зиму, као и природни ројеви, који се роје по свршетку главне паше.

Из овог укратко напоменутог изјављујем: да стандард кошница са једнаким плодиштем и медиштем, ни у ком случају нема неко преимућство за вештачко ројење од осталих исправних и положених система кошница.

К. Сеперовац

Пренашање кошница на пашу.

Још стари Грци и Римљани пренашали су своје кошнице на пашу, а познато је, да су и наши прадедови у другој половини 18. века пренашали своје кошнице на пашу.*) Пренашање кошница у крајеве са добром пашом до данас се одржало не само код нас него код свих напредних пчелара у целоме свету.

Кад у једном месту престане паша, тада обично настаје дужа пауза до друге паше, а да за то време друштва у кошницама не ослабе морају се прихрањивати или их преносимо тамо где има паше, да могу пчеле не само за себе него и за пчелара нешто меда скупити. У нашој Југославији тешко је наћи место где пчеле преко целе године имају добру пашу. Један предео има главну пашу у пролеће; други у лето, а трећи у јесен. У већини крајева имамо само једну главну пашу, а пре и после главне паше налази се тек толико, да се

*) Види: Пчеларство у манастиру Великој Ремети у 18. веку. „Српски Пчелар“ 1932 број 2. К. С.

пчелиња друштва тек одржавају, а некад мора пчелар друштва прихрањивањем одржавати да не ослабе. Ако негде има две главне паше тада између једне и друге главне паше настаје главна пауза, кад пчеле налазе једва толико да животаре. Ако је пчелар рад да има користи од пчеларства он се незадовољава само са једном пашом свога краја него он пренаша своје кошнице тамо где има паше.

Још из раније, а могуће и 8 дана пре намераваног путовања, пчелар мора се одлучити на путовање, а кошнице одређене за пренашање мора подврћи тачном прегледу. Сав сувишан мед треба извадити, а празно саће у кошницу метнути, а може и младо саће са пчелињим леглом извадити и и додати слабијим кошницама, које морају код куће остати. Саће младо са леглом може се извадити из јаке кошнице која губитак 2—3 сата ни осетити неће. Слабице, кошнице са неоплођеним матицама и безматци нису zgodни за пренашање. Само добре кошнице са јаким и снажним друштвима треба пренашати на пашу, а слабице треба неколико дана пре сеобе спојити са другим средњим кошницама, или од више слабица спајањем начинити добру и јаку кошницу. Добро је пре сеобе кошнице измерити да доцније знамо какав је успех сеобом постигнут.

Кошнице одређене за путовање морају имати отвор за проветравање на ком је исплетена жица, а на њој је дрвени поклопац, који се за време путовања скине. Отвор треба да је већи, да пчеле имају доста свежа ваздуха, јер ако је отвор мали могу се пчеле од врућине погушити. Морамо споменути да друштва са младим а још неизрађеним саћем нису баш најпогоднија за путовање, или ипак то не значи, да се младо саће мора струнити. И старо саће ако је пуно меда или има много легла тешко је и може се при сеоби струнити, ако није прошивено жицом. Мањи оквири (нпр. американке проф. Ј. Живановића) не морају се жицом прошивати, али веће оквири морамо жицом прошити, да у њима саће чвршће стоји, јер непрошивени оквири и на врућини хоће да се срозају, и ако стоји кошница на једном месту.

Споменули смо, да сав сувишан мед треба извадити али то не значи, да у кошници ме сме остати меда, на против не смеју се друштва без меда пренашати, јер не стоји да после пренашања мора бити одмах лепо време и медовито. Дакле кошницама треба оставити нешто меда, јер кад пренесемо кошнице на пашу може наступити киша неколико дана, а наше пчеле кад би пренели без хране тада морали би прихрањити или би гладовале, а то би била једна околност, која би непријатно, штетно и разорно деловала на пчелиње друштво. Али ако рђаво време траје дуже, тада пчеле могу сав донети мед потрошити, а после кад наступа лепо време тек да себи скупе за одржавање.

Нама је могуће неколико дана пре цветања медовитог биља кошнице на пашу пренети, али тада још не знамо, хоће ли бити медовито или не. Готово да је боље дочекати цветање медовитог биља и тада треба испитати, какво деловање има на пчеле нектар, да ли је медовито или не. Зато крај у који пренашамо кошнице треба добро познавати, а особито пашу треба добро познавати. Ако без познавања паше дотичног краја пренашамо кошнице, тада сеоба може нам бити на штету. Нешто меда у кошници пчеле морају имати, јер кад их пренесемо на пашу, пчеле морају прво излетати и ориентирати се а кад упознају место, оне су тада као код куће и тек тада почну на пашу излетати и мед сабирати.

Пред путовање у вече чим лет престане треба лета затворити, а са отвора за проветравање поклопац склонити, а по могућству треба кошнице на кола одмах натоварити, да се може још ту ноћ путовати. Пчелари који имају већи број кошница узимају велика теретна кола на федерима и преносе кошнице на пашу. У новије доба узимају теретни аутомобил и тако брзо пренесу кошнице на одређено место на пашу. Аутомобил је врло добро превозно средство јер брзо однесе а може за једну ноћ у више пута велики пчелињак пренети на пашу. Малим пчеларима не исплати се употреба овог превоза, зато треба да се више малих пчелара сложе и своје кошнице заједно на пашу преносе.

На месту где пренашамо свој пчелињак треба наћи zgodно и погодно место за пчелињак или треба такво место створити. За неколико недеља не треба пчелињак темељно поставити, доста је да се на ногаре или на цигље поставе даске или лтве као подножје за кошнице. Главно је да кошнице имају чврсто подножје, да се не руше. Добро је ако је све у ограђеном мирном крају поред воде уређено, да може бити под сталним надзором. На кошнице треба метнути кровове, ако их нисмо понели, тада треба преко њих поставити дугачке даске и на њих терован папир на који се метне нешто камена или цигље, да га ветар не скида.

Кад смо кошнице на одређено место однели и сместили тада треба их оставити да 15—30 минута мирују. јер од сталног дрмања на колима друштва су узрујана и немирна. После тога лета се пажљиво отворе, пчеле покуљају напоље лете око своје кошнице ради упознавање околине и ориентирања. Ако је време лепо а цвеће медовито пчеле пуне ћелице медом и тим награђују пчелара за уложени труд и неприспавану ноћ.

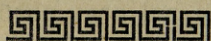
Пробитачно је, да сам пчелар при путовању своје кошнице прати, јер ако се на путу нешто непријатно догоди он је ту да ствар доведе у ред, а уједно да спречи неугодности, које би могле настати.

Каква је корист од пренашања кошница на пашу? Пчелар је са своје стране учино што треба, а како ће даље бити то зависи од времена. Ако је суша онда не може бити никакве користи од пренашања кошница на пашу, јер је све спржено, а завело цвеће није медовито. Догоди се да пчелар мора прихрањивати кошнице ма да их је пренео на пашу. Али кошнице остају 2—4 недеље на паши, пчелар не очајава него се нада, да ће бити макар неколико дана медовитих, да ће пчеле макар себе снабдети зимницом.

Кад је лепо време а цвеће медовито тада цео потес мирише на мед. То су најлепши моменти, и најмилије уживање за пчелара. Пчелице вредно излећу на пашу и сабирају мед не само ка себе него и за пчелара, за неколико дана кошнице су пуне меда. А пчелар смешкајући се приступа кошницама, отвара их и вади саће тешко пуно меда затворено од горе доле. Пчелар је својим љубимицама од срца захвалан, што пашу тако лепо и обилно искоришћују, он вади пуне оквире меда и истреса мед. Није реткост у добрим годинама, да једна кошница даје по 50—60 кг. па и више меда. Тада су пчелару исплаћени трошкови око сеобе и награђен његов труд и пажљивост према пчелама.

Чим је паша даље тим пчелар мора бити пажљивији при пренашању кошница. Ако кошница није пуна саћа, тада ексерчићима треба учврстити оквире да се не мичу са свога места. На колима треба кошнице тако поставити, да саће стоји сечимице у правцу особина, ако селимо кошнице жељезницом саће треба да стоји сечимице у правцу шина.

Кад се кошнице пренашају са паше кући треба се углавном држати истих правила као и при сеоби на пашу.

Разно

ИСПРАВАК! У „Захвали г. Ђ. Коларовића, у 7. броју овога листа поткрале су се две велике штампарске грешке. У 5-том реду од горе, после речи „седамдесетогодишњицу“ треба додати изостављену реч „живота“, а у потпису те захвале, треба да стоји **Коларовић**, а не **Коларић**.

Уредник.

Добљина вештачког саћа. Сад је време да се изројеним кошницама и ројевима даје вештачко саће да га пчеле израде. Многи пчелари настоје да израђују што тање вештачко саће, јер су ради да од мало воска добију што више вештачког саћа.

При том треба пазити на ово: 1.) јако танко вештачко саће теже се умеће у оквир, а кад се у саће меће жица оно

се често сасвим пресече; 2.) танко саће извије се и посуврати се, и шкоди раду матице, пчела и пчелара; 3.) јако танко вештачко саће може да има и рупица, које пчеле не израде него још више нагризу и прошире, па то шкоди леглу.

Вештачко саће треба да је умерене дебљине, да се може свуда згодно употребити, и да се с њим може лепо и комотно радите. Ако је саће мало дебље не шкоди, јер је чвршће, а поред тога и пчеле истање вештачко саће а сувишњу дебљину употребе при грађењу и извођењу ћелица. Дакле боље мало дебље саће него сасвим танко.

Чување саћа. Неки пчелари празно саће посипају нафталином, да би га сачували од мољаца. Ово саће пре употребе треба добро проветрити, док сасвим не изгуби мирис од нафталина. Нафталин има неугодан мирис, ако саће чувано нафталином ставимо одмах у медиште, може мед увући мирис од нафталина.

Празно саће треба чувати на промаји нпр. у котобањи, па лепирица мољчева неће залећи јаја у њега, а кад га требамо, можемо га одмах у медиште метати.

Јачина друштва и скупљање меда. Ко пчелари ради трговине са ројевима а не ради меда, настоји дотични да има што више ројева: а ко пчелари ради добијања меда, тај спречава ројидбу. Доказано је да друштво које нема нагон за ројидбом даје више меда него друштво, које је пустило 1—3 роја. Проф. Бруханенко каже: две кошнице свака са 20.000 пчела не дају никакав принос меда; једна кошница са 40.000 пчела даје 10 кг. меда; а кошница са 50.000 пчела даје 25 кг. меда. и т. д.

Одавде јасно се види какав је сразмер између јачине друштва и добитка меда.

Осим тога треба у обзир узети, да кошница која се изроји две недеље ништа не ради. Кад пусти рој ради слабо, а две недеље не прави саће. После тога ради енергично, али са малом снагом.

*

У 10. броју „Пољопривредног Гласника“ изашао је чланак о 70 годишњици г. Ђорђа Коларовића где је у кратким потезима изнет његов живот и рад, а особито његов значај за ширење рационалног пчеларства код нашег народа.

*

У 10. броју „Пољопривредног Гласника“ изашла је кратка белешка о жаоци, где је кратко и јасно изложено како жаока стоји и зашто се употребљава. На крају наведена су средства за лечење од убода, али пошто ни једно средство не умањује бол, а на пчелињаку често нема наведених средстава, с тога препоручујемо, да се на убодено место стави хладно гвожђе, (нож, длето и друге пчел. справе) јер хладноћа задржава отицање.

Цене огласима у „Српском Пчелару“: Оглас на целој страни: једанпут стоји 60 Дин; трипут за 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на пола стране: једанпут стоји 30 Дин; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на четвртини стране: једанпут стоји 20 Дин.; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на осмини стране: једанпут стоји 15 Дин.; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније.

Ко жели да купи старија годишта „Српског пчелара“ година 1924—1930. нека пожури са наруџбом, јер се налази још мали број комплетних годишта. Цена је за свако годиште 20 динара. Новац се шаље унапред или се лист шаље на надоплату. Поруџбине и новац треба слати „Српској пчеларској задрузи“ у Руму.

Власник и издавалац „Српска пчеларска задруга“ у Руми.

Чланарина је за чланове утемељаче једаред за увек 100.— Дин., а за редовне чланове 30.— Дин. годишње. Редовни чанови добивају лист бадава, а утемељачи плаћају годишње за лист 15.— Дин. Претплата је за нечланове 30.— Дин. годишње а плаћа се унапред за целу годину.

Претплату и огласе треба слати „Српској пчеларској задрузи“ у Руму Рукописе, питања, књиге, листове у замену и рекламације (потраживања недобивених бројева) треба слати уредништву. „Српског пчелара, у Земуну.